

Szakdolgozat

Szele Maja

Turizmus-Vendéglátás BSc

Gödöllő

2024

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Szent István Campus
Turizmus-vendéglátás alapképzési szak
Fenntartható Turizmus Tanszék

A turizmus és a vidékfejlesztés összefüggései a salgótarjáni járásban

Belső konzulens:	Dinya Anikó
Belső Konzulens	Vidékfeleltés és
Intézete/ Tanszéke	Fenntartható
	Gazdaság Intézet
	Fenntartható
	Turizmus Tanszék
Készítette:	Szele Maja
	EGXWNL
	Nappali tagozat

Gödöllő
2024

Tartalomjegyzék

1.	Bevezetés, célkitűzés	5
2.	Salgótarjáni járás bemutatása.....	8
2.1	Földrajzi elhelyezkedés	8
2.2	Salgótarján történelmi háttere:	9
3.	Nógrád Megye Vidékfejlesztési tervezetei és eredményei	10
3.1	Területfejlesztési Konceptió Célkitűzései	10
3.1.1	Fejlődő Gazdaság.....	10
3.1.2	Aktív és Együttműködő Társadalom	11
3.1.3	Marasztaló Élettér és Fenntartható Környezet.....	11
3.1.4	Látogatószám növelése és gazdasági hatások maximalizálása.....	12
3.1.5	Fenntartható Turizmus és Természeti Erőforrások Megőrzése	12
3.1.6	Turisztikai Infrastruktúra Fejlesztése.....	12
3.1.7	Kulturális és Gasztronómiai Turizmus Támogatása	12
3.1.8	Marketing és Imázsépítés.....	13
3.1.9	Határon Átnyúló Együttműködések.....	13
3.1.10	Specifikus Turisztikai Projektek és Attrakciók	13
3.1.11	Oktatási és Képzési Programok a Turizmusban	13
3.2	Turizmusfejlesztési Projectek 2014 előtt	14
3.2.1	„Turisztikai termékfejlesztés a Salgótarján Helyi TDM Közhasznú Egyesület működési területén” project	14
3.2.2	Vélemény a project turisztikai jelentőségéről.....	14
3.2.3	"Palóc Út" Klaszter létrehozása - Néprajzi értékekre épülő tematikus út, turisztikai célterületté alakítása-project	16
3.3	Vidékfejlesztési Terv 2014-2020	17
3.3.1	A gazdasági és társadalmi célkitűzések főbb elemei	17
3.3.2	Turizmusfejlesztési irányelvek	17

3.3.3	A turizmusfejlesztés gazdasági és társadalmi előnyei	17
3.4	Fenntarthatóság és környezettudatosság	18
3.5	Ökoturisztikai fejlesztés Salgótarjánban” Project 2018-2020.....	19
3.6	„Ökoturisztikai fejlesztés Salgótarjánban” pozitív hatásai a turizmusra	21
4.	2014-es és 2027-es Vidékfejlesztési Koncepciók összehasonlítása	22
4.1	Hasonlóságok	22
4.2	Különbségek:.....	22
5.	Saját kutatás bemutatása	23
5.1	Demográfiai adatok.....	23
5.2	Turizmussal kapcsolatos kérdések	25
6.	Konklúziók, javaslatok	34
6.1	Javaslatok pontokba szedve:	35
7.	Összefoglalás	37
8.	Summary.....	39
9.	Irodalomjegyzék	41
10.	Internetes Források	42
11.	Ábrajegyzék.....	43
12.	. Mellékletek	45

1. Bevezetés, célkitűzés

Szakedolgozatom témája a vidékfejlesztés és a vidéki turizmus összefüggéseinek elemzése a Salgótarjáni járásban. A vidékfejlesztés és a vidéki turizmus kérdésköre egyre nagyobb figyelmet kap Magyarországon, különösen a Salgótarjáni járásban, amely Nógrád megye egyik kiemelten fejlesztendő térsége.

Többek között azért választottam ezt a szakdolgozati témát mert én is a salgótarjáni járásban, pontosabban a Medves-fennsík közvetlen szomszédságában nőttem fel, így érzelmi kötelékek is kötnek a salgótarjáni járás turizmusának feltérképezéséhez és fellendítéséhez.

Az ipar hanyatlása, lassú eltűnése után a gazdasági felépüléshez az egyik legígéretesebb eszköz a vidéki turizmus fellendítése lehet. A vidéki területek különleges természeti és kulturális értékekkel rendelkeznek, amelyek megfelelő fejlesztési stratégiákkal vonzó turisztikai célpontokká alakíthatóak.

Úgy gondolom, hogy a Salgótarjáni járás kiemelkedően fontos része Magyarországnak, hiszen számos kincset rejt. Például a Karancs-Medves Tájvédelmi Körzet gyönyörű tájai és gazdag növény- és állatvilága, vagy a Novohrad-Nógrád UNESCO Globális Geopark, amely lenyűgöző földrajzi adottságaival és határon átnyúló természeti kincseivel, igazán erős vonzerő lehet a turisták számára. A térség történelmi nevezetességei között ott van a Salgói vár és a Somoskői vár, amelyek nemcsak lenyűgöző kilátással és történelmi múlttal bírnak, hanem kiváló túracélpontok is, hiszen jelzésekkel ellátott „családbarát” túraösvényekkel rendelkeznek. Éppen ezért különösen fontos, hogy nagy figyelmet fordítsunk ezen értékek megőrzésére és fejlesztésére, hogy a jövő látogatói is élvezhessék őket.

A Salgótarjáni járás vidékfejlesztési terve célzott intézkedésekkel igyekszik növelni a térség turisztikai vonzerejét. A fejlesztési stratégia olyan élményalapú projekteket fogalmaz meg, amelyek a környék természeti adottságait kihasználva vonzzák az érdeklődőket. Például a tervek között szerepel a kalandparkok és extrém kilátók létrehozása, amelyeket a város turisztikailag kiemelt területein alakítanak ki, mint Eresztvény, Salgóbánya, valamint Somoskő környéke. Ezek a fejlesztések nemcsak a helyi lakosoknak, hanem a régió túlról érkező látogatóknak is újfajta kikapcsolódási lehetőségeket kínálnának (Önkormányzata, 2030 Gazdaságfejlesztési Stratégia, 2021)

A térség további fontos turisztikai célpontjai közé tartozik a Novohrad-Nógrád Geopark látogatóközpont, amely az elmúlt években komoly előrelépéseket tett a régió bemutatása terén. A központ régiós szinten jelentős turistavonzó erővel rendelkezik, főként hétvégi családi és természetbarát programjai révén. A geopark népszerűsítése mellett a vidékfejlesztési terv hangsúlyt fektet a környezeti fenntarthatóságra, ösztönözve a természetközeli turizmust és a helyi ökoszisztémák megőrzését (Önkormányzata, 2030 Gazdaságfejlesztési Stratégia, 2021)

Természetesen a vidéki turizmus fejlesztése érdekében a helyi önkormányzatok és turisztikai szervezetek számos programot indítottak el, amelyek célja a térség vonzerejének növelése és a turisták számának bővítése volt. Ezek közé tartozik például a kulturális rendezvények létrehozása, vagy a falusi turizmus infrastruktúrájának korszerűsítése. Például 21-es főút fontos több megye infrastruktúrális fejlesztésének. Az utat egy nagyobb fejlesztési program keretében hozták létre, és véglegesen 2019-ben adták át. Hatvan és Somoskőújfalu között fut, így a régió számára gyors és kényelmes összeköttetést hoz létre a fővárossal és a szlovák határral.

A kutatásom célja, hogy megvizsgáljam, hogyan járultak hozzá a vidékfejlesztési programok a Salgótarjáni járás turizmusához, és milyen hatással voltak a helyi gazdaságra és közösségekre. Elemzem a 2014 és 2020 közötti fejlesztési ciklus eredményeit, és összehasonlítom azokat a 2021–2027 közötti tervezett fejlesztésekkel. Emellett feltárom, hogy a helyi turisztikai látványosságok és szolgáltatások hogyan segítették elő a turisták számának növekedését, és hogy a fejlesztési programok milyen mértékben tették lehetővé a fenntartható turizmus kialakítását.

A dolgozatomban külön figyelmet fordítok a turisták látogatási szokásaira, különösen arra, hogy milyen célpontokat keresnek fel a térségben, és milyen szolgáltatásokat vesznek igénybe. Fontos kérdés, hogy a vidékfejlesztési programok milyen mértékben járultak hozzá turisztikai vonzerő növeléséhez, és hogy a térség milyen irányba fejlődhet a jövőben. A turizmus fellendítése nemcsak gazdasági szempontból fontos, hanem a helyi közösségek számára is új lehetőségeket kínál a megélhetésre és az életminőség javítására.

A kutatásom során interjút és kérdőíves felmérést is végzek a helyi lakosok és turisták körében, hogy jobban megértsem a vidékfejlesztési programok hatásait és a turizmus fejlesztésével kapcsolatos véleményeket. A dolgozatom végén összegzem a kutatási eredményeket, és javaslatokat fogalmazok meg a térség turizmusának további fejlesztésére, figyelembe véve a helyi adottságokat és lehetőségeket.

Összességében a dolgozatom célja, hogy bemutassa a vidékfejlesztési programok és a turizmus összefüggéseit a Salgótarjáni járásban, valamint, hogy rámutasson a jövőbeni fejlesztési lehetőségekre, amelyek többek között hozzájárulhatnak a térség fenntartható fejlődéséhez.

2. Salgótarjáni járás bemutatása

2.1 Földrajzi elhelyezkedés

Salgótarjáni járás, Salgótarján székhelyű területe nagyjából 52521 hektáros, ahol a lakosok száma körülbelül 127 fő, kb. 127 fő / négyzetkilométer népsűrűségel. A területéhez összesen 29 darab település tartozik a hozzájuk tartozó 85 darab településrésszel együtt. (Magyar Közlöny, 2012)

Salgótarján Nógrád vármegye északi részén, pontosabban az északi középhegység völgyében található. Elhelyezkedésében fontos szerepet játszott a Zagyva Patak területe.

A város természeti környezetét erdőségekkel borított dombok és hegyek jellemzik, amelyek fontos ökológiai és természetvédelmi területeket is magukba foglalnak. A város völgyének oldalvölgyei kinyúlnak, és az itt elhelyezkedő kisebb településekre vezető közutak szolgálják a közlekedést. Például olyan völgyek kapcsolódnak településekhez, mint Mátraszele, Kishartyán, Kazár, Vizslás és Nagykeresztúr. (Salgótarján Története, 1972)

A város 16 városrészből áll. Összesen öt községet csatoltak hozzá, elősegítve annak területi és közigazgatási bővülését. E területi növekedés célja az akkori szocialista városmodell követése volt, amellyel Salgótarjánt modern, megyei jogú várossá szerették volna alakítani. Salgótarján 1950-ben nyerte el a városi rangot, 1994 óta pedig Nógrád megye megyei jogú városaként működik.

Az első városrész Salgóbanya, amelyet a közeli, Kacsics nemzetség által építtetett Salgó vár látványa tesz vonzóvá a turisták számára. A városrész fejlődésében az 1850-es évektől kezdve a barnaköszén-bányászat kiemelt szerepet játszott, jelentős munkaerőt vonzott, és hozzájárult a település növekedéséhez. A városrész kulturális jelentőségét növeli, hogy itt született Zenthe Ferenc, a neves magyar színművész. Salgótarjánban helyezkedik el a híres Zenthe Ferenc Színház, ahova a nyári játékok miatt gyakran látogatnak el a turisták. (Salgótarján Története, 1972)

Zagyvaróna és Rónabánya városrész a 423 méter magas Várhegyen található egykori Zagyvafő várának emlékét őrzi, amely a 13. század végén épült szintén a Kacsics nemzetség közreműködésével

Északról dél felé haladva a város egyik jelentős része Somoskő, amely Szlovákia területén található várról ismert. A várat a 13. század második felében építették. A várral szomszédos területen, a Medves fennsík peremén található a somoskői bazaltömlés, amelyet 1880-ban

nyitottak meg az útépitési minőségű bazaltkő kitermelésére, és amely a város bányászati történetének fontos része.

Salgótarján természeti környezetét tovább gazdagítja a Karancs-Medves Tájvédelmi Körzet, amely természetvédelmi területként funkcionál. Ez a körzet Natura 2000-es területként is védett, ami azt mutatja, hogy a város természeti értékei hazai, és nemzetközi szinten is elismertek.

A központi belterületen megtalálhatóak különböző lakótelepek, mint a Beszterce lakótelep, ami Salgótarján legnépesebb lakótelepe, valamint ehhez kapcsolódik a Tó-strand és a kempingezésre alkalmas területek. A város középső részén található lakótelepek az 1960-as évektől kezdve fokozatosan alakultak ki, és több közülük egy-egy testvérváros nevét viseli, például a Kemeroovo lakótelep, amely a szovjet testvérvárosról kapta a nevét. (Salgótarján Története, 1972)

Kazár a Salgótarjáni járás egyik különlegessége, itt található az ország egyetlen természetes riolittufa képződménye. A Kazári Riolittufa látványos, hófehér képződményei egyedülállóak Európában, és sok külföldi turistát is vonzanak. Emellett Kazár népi kultúrájáról is híres, különösen a kazári hímzésről, amely Nógrád megye tradicionális népművészetének egyik gyöngyszeme.

2.2 Salgótarján történelmi háttere:

Salgótarján történelme a térség földrajzi adottságaihoz szorosan kapcsolódik, ami alapvetően befolyásolta a település fejlődését. Kezdetben, a feudalizmus idején, a lakosság a természeti adottságokat elsősorban katonai és mezőgazdasági célokra használta. A földtani adottságok később, a kapitalizmus korában, a bányászat révén meghatározó szerepet játszottak, mivel a régióban található szén és vasérc alapozta meg az ipar jövőjét.

A város valódi fejlődése a 19. század közepén kezdődött, amikor megindult a szénbányászat, amely később a Rimamurányi-Salgótarjáni Vasmű megalapításához vezetett. Ez a vasgyártó üzem nemcsak Salgótarján, hanem a régió számára is gazdasági központtá vált, és lehetővé tette a város iparosodását. A 19. század végére Salgótarján már ipari központként funkcionált. Ezt a fejlődést az 1870-es években kiépített Hatvan-Salgótarján-Losonc vasútvonal is elősegítette (Salgótarján Története, 1972)

A két világháború közötti időszakban Salgótarján lakosságának nagy része az iparban dolgozott, így a bányászat-kohászat meghatározó foglalkozási ággá vált. Az 1922-es várossá nyilvánítás új lendületet adott a fejlődésnek, aminek köszönhetően megnövekedett

a kereskedők és a közszolgáltatásban dolgozók aránya is. Ekkoriban a város lakossága elérte a 15 213 főt, amelyből jelentős részük ipari munkásként dolgozott. A város fejlődése tovább gyorsult a II. világháborút követő szocialista korszakban, amikor Salgótarján megyeszékhellyé vált, és nagyüzemi termelésre álltak át. (Salgótarján Története, 1972)

A modern városképet az 1960-as évek városrendezési programjai alakították ki, amelyek során új lakótelepeket építettek, és jelentős ipari üzemek települtek a városba. Az 1990-es évektől azonban a nehézipar hanyatlásával Salgótarján gazdasági szerkezete átalakult, ami nagy kihívások elé állította a városvezetést. Az utóbbi évtizedek fejlesztési törekvései között szerepel a turizmus fellendítése, valamint a városi infrastruktúra korszerűsítése, melyek célja, hogy Salgótarján modern gazdasági központként helyezkedjen el a térségben (Salgótarján Megyei Jogú Város Területfejlesztési Koncepciója 2014)

3. Nógrád Megye Vidékfejlesztési tervezetei és eredményei

3.1 Területfejlesztési Koncepció Célkitűzései

Nógrád megye területfejlesztési koncepciójának részletes célkitűzései három fő stratégiai területre épülnek: gazdaságélénkítés, társadalmi fejlődés és egy vonzó, marasztaló életterület kialakítása. A koncepció 2030-ra irányozza elő Nógrád megye felzárkóztatását az ország gazdasági, társadalmi és infrastrukturális színvonalához, figyelembe véve a természeti erőforrások fenntarthatóságát és a helyi közösségek igényeit.

3.1.1 Fejlődő Gazdaság

A gazdaságélénkítés egyik kulcsfontosságú célja Nógrád megyében a vállalkozói aktivitás növelése és a munkahelyteremtés. A megye prioritásként kezeli a kis- és középvállalkozások (kkv) támogatását, mivel ezek jelentős szerepet játszanak a helyi foglalkoztatás növelésében és a gazdasági diverzifikációban. A gazdasági célok között szerepel az innovatív ágazatok bevonása és a tudásalapú gazdasági modellek kiépítése, amelyek elősegítik a modern technológiák és az ipar 4.0 megoldások alkalmazását. Ezen belül kiemelt figyelmet fordítanak a zöld gazdaságra, a megújuló energiaforrások hasznosítására, valamint a környezetkímélő iparágak támogatására, hogy hosszú távon fenntartható gazdasági növekedést érjenek el.

A mezőgazdaság és az élelmiszer-feldolgozó ipar fejlesztése szintén központi kérdés. Nógrád megye elhelyezkedése és természeti adottságai kedvezőek a minőségi mezőgazdasági termelésre, különösen a biotermékek előállítására, ami helyi, és regionális szinten is fontos versenyelőnyt jelenthet. A feldolgozóipar korszerűsítése mellett fontos a

turizmus fejlesztése is, mivel a megye természeti és kulturális értékei kiemelkedőek. A turizmus fejlesztése különösen a helyi gazdaság multiplikatív hatásainak növelését célozza, hiszen a turisták által generált bevételek további beruházásokat és munkahelyeket hozhatnak létre a térségben.

3.1.2 Aktív és Együttműködő Társadalom

A társadalmi kohézió erősítése, a helyi közösségek megerősítése és a civil szféra aktivizálása szintén a koncepció részét képezi. Az egyik fő cél a foglalkoztatási arány növelése, amelyet részben képzési programok és átképzési lehetőségek biztosításával kívánnak elérni. Az oktatás fejlesztése lehetőséget ad a fiataloknak a megyén belüli elhelyezkedésre, és megakadályozza az elvándorlást. A helyi munkaerőpiac igényeihez igazodó képzéseket és programokat is terveznek, amelyek elősegítik a modern szaktudás elsajátítását.

Az egészségügyi infrastruktúra fejlesztésével és a lakosság egészségi állapotának javításával Nógrád megye elérhetőbbé kívánja tenni az alapvető egészségügyi szolgáltatásokat minden korosztály számára. Emellett külön figyelmet fordítanak az idősebb lakosság igényeire, az egészségmegőrzés és a szociális ellátás javítására. A civil szervezetek szerepvállalásának növelése szintén a közösségi élet élénkítését célozza, ami az önkéntes programok és helyi kezdeményezések támogatásával valósul meg.

3.1.3 Marasztaló Élettér és Fenntartható Környezet

Nógrád megye területfejlesztési koncepciója külön hangsúlyt helyez az élhető környezet kialakítására és az infrastruktúra fejlesztésére. Az egyik legfontosabb cél a közlekedési és közmű-infrastruktúra korszerűsítése, amely elősegíti a mobilitást, és a megye lakói számára kényelmes és fenntartható közlekedési lehetőségeket. A közösségi közlekedés fejlesztése és a közlekedési csomópontok kialakítása hozzájárul a megye belső összeköttetésének javításához és az elérhetőség növeléséhez.

A környezetvédelem és az ökológiai egyensúly fenntartása szintén központi szerepet kap. A tervek között szerepel a megye víz- és erőforrás-gazdálkodásának fenntartható megoldásokkal történő optimalizálása, beleértve az ivóvízbázisok és a természetes élőhelyek védelmét. Az erdőgazdálkodás és a biodiverzitás megőrzése mellett a megye kiemelten támogatja a megújuló energiaforrások alkalmazását, így elősegítve a régió „zöld” imázsának kialakítását és a fenntartható fejlődést.

A településfejlesztés során a rekreációs és szabadidős területek, például parkok, túraútvonalak, kerékpárutak kialakítása is prioritást élvez. Ezek a fejlesztések nemcsak a helyi lakosság életminőségét javítják, hanem vonzóbbá teszik a térséget a turisták számára is. A koncepció célja, hogy Nógrád megyét vonzó lakó- és látogatóhellyé tegye, különösen a fővárosi agglomerációban élők számára, akik rekreációs célból látogathatnak ide.

Nógrád megye 2014-es területfejlesztési koncepciójának turizmusfejlesztési céljai a helyi gazdaság fellendítésére és a térség vonzerejének növelésére összpontosítanak. A turizmus fejlesztését több kulcsfontosságú cél és projekt határozza meg, amelyek a természeti és kulturális erőforrások hasznosítására építenek.

3.1.4 Látogatószám növelése és gazdasági hatások maximalizálása

A koncepció egyik kiemelt célja a látogatószám növelése. A növekvő turistaforgalom multiplikatív hatásai – mint a foglalkoztatásbővítés, jövedelemtermelés, valamint a helyi vállalkozások fellendülése – pozitív hatással lehetnek a térség gazdaságára. Ezen hatások révén új munkahelyek jönnek létre, és a turizmus által generált bevételek lehetőséget biztosítanak a további fejlesztésekre és beruházásokra, amely fokozatosan hozzájárul a megye gazdasági stabilitásához.

3.1.5 Fenntartható Turizmus és Természeti Erőforrások Megőrzése

Nógrád megye turizmusfejlesztési stratégiája a fenntartható turizmust próbálja elérni. A koncepció hangsúlyozza a természetvédelmi területek – mint például a Börzsöny és a Mátra – ökológiai egyensúlyának megőrzését, miközben a térségbe érkező turistákat a természeti értékek tiszteletére inti, akár kihelyezett táblákkal. Az úgynevezett „szoft turizmus” előmozdítása, amely magában foglalja a természetközeli turizmust, a helyi környezet károsítása nélkül kíván lehetőséget nyújtani a rekreációra és szórakozásra.

3.1.6 Turisztikai Infrastruktúra Fejlesztése

A látogatók élményének növelése érdekében a koncepció az infrastruktúra jelentős fejlesztését irányozza elő. Ide tartozik a meglévő túraútvonalak felújítása, új kerékpárút-hálózat kiépítése és ezek feltáblázása, ami hozzájárul a térség könnyebb bejárhatóságához. Továbbá esőbeállók, pihenőhelyek és kerékpártárolók elhelyezését is tervezik, amelyek mind a látogatók kényelmét szolgálják, emellett biztosítják, hogy a természeti és kulturális látnivalók könnyebben elérhetők legyenek.

3.1.7 Kulturális és Gasztronómiai Turizmus Támogatása

Nógrád megye gazdag palóc örökséggel és gasztronómiai hagyományokkal rendelkezik, amelyekre a turisztikai fejlesztési stratégia kiemelt figyelmet fordít. A hagyományos palóc kultúra bemutatása, valamint a helyi kézműves és gasztronómiai rendezvények támogatása

célzott lépés a kulturális turizmus fellendítésére. A megye számos fesztivált és rendezvényt tervez, amelyek a helyi lakosság, és a turisták számára is vonzó programokat kínálnak.

3.1.8 Marketing és Imázsépítés

A koncepció fontos célja Nógrád megye turisztikai imázsának építése. A térség egyedi kulturális és természeti adottságainak megismertetése érdekében integrált marketingkampányokat terveznek, amelyek magukban foglalják az online és offline csatornákat, például a nyomtatott sajtót, televíziót és rádiót is. Ezen felül a közösségi média hatékonyabb kihasználása is szerepel a célkitűzések között, hogy a fiatalabb korosztályokat is megnyerjék a térségnek.

3.1.9 Határon Átnyúló Együttműködések

Nógrád megye földrajzi helyzetéből adódóan kiváló lehetőségekkel rendelkezik a határon átnyúló turisztikai együttműködésekre, különösen Szlovákiával. A határon túli együttműködésekben keresztül a megye több vonzerőt képes nyújtani a nemzetközi látogatók számára, valamint lehetőséget biztosít közös programok szervezésére és turisztikai útvonalak kialakítására.

3.1.10 Specifikus Turisztikai Projektek és Attrakciók

A területfejlesztési koncepció számos konkrét projektet tartalmaz, amelyek célja a megyében található látványosságok fejlesztése és új attrakciók létrehozása. Az olyan jelentős természetvédelmi területeken, mint a Karancs-Medves, új kilátók és kirándulóhelyek kialakítását tervezik. Emellett a Medves-fennsíkon panorámakilátók építését is megcélazzák.

3.1.11 Oktatási és Képzési Programok a Turizmusban

A koncepció része a turisztikai szektorhoz kapcsolódó oktatási és képzési programok fejlesztése, amelyek célja a helyi lakosok bevonása a turizmusba. A helyi közösségeket célzó képzések segítik a turisztikai vállalkozások létrehozását és sikeres működtetését. A szektorban tevékenykedők számára szervezett képzések hozzájárulnak a turizmusban dolgozók szaktudásának bővítéséhez. Ez a lépés különösen fontos a fenntartható és minőségi turizmus biztosítása érdekében, mivel növeli a térség versenyképességét és vonzerejét a látogatók számára.

3.2 Turizmusfejlesztési Projectek 2014 előtt

3.2.1 „Turisztikai termékfejlesztés a Salgótarján Helyi TDM Közhasznú Egyesület működési területén” project

Egy kiemelkedő fejlesztés valósulhatott meg a Salgótarján Helyi Turisztikai Desztináció Menedzsment Közhasznú Egyesület sikeres pályázatának köszönhetően. Ennek keretében a „Turisztikai termékfejlesztés a Salgótarján Helyi TDM Közhasznú Egyesület működési területén” elnevezésű projekt elindítása számos új elemmel gazdagította térséget, ezzel közvetlenül támogatva a megye általános turizmusfejlesztéseit.

A projekt céljai között szerepelt az Eresztvényi erdei tornapálya felújítása, amely tíz állomással várja majd a látogatókat. Két új interaktív útvonal is kialakításra került, különös tekintettel a gyerekes családok igényeire. Az új és felújított túraútvonalakat, valamint az új kerékpáros útvonalakat egységes táblázással látták el, ezáltal segítve a turisták tájékozódását. Emellett esőbeálló, pihenőhelyek és biciklitárolók is kialakításra kerültek.

A fejlesztések részét képezi továbbá a Salgói Várhoz vezető ösvény utolsó szakaszán kapaszkodó korlátok telepítése, amely biztonságosabbá teszi a látogatók számára a várhoz vezető útvonalat. Az Medves-fennsíkon kialakított kilátó hozzájárul a térség látványosságainak teljes körű bemutatásához.

A projekt az Új Széchenyi Terv keretében meghirdetett ÉMOP-2.3.1.-11 számú pályázaton 49.979.932 Ft támogatást nyert, amelyhez összesen 58.799.920 Ft költség társul. Ezzel a projekt hosszú távon hozzájárul ahhoz, hogy Salgótarján és környéke a Nógrád megyei koncepció célkitűzéseinek megfelelően, országos szinten is népszerű turisztikai célponttá váljon, amelynek magas a vonzereje különösen a természeti értékek és az aktív turizmus iránt érdeklődők körében.

3.2.2 Vélemény a project turisztikai jelentőségéről

A turisztikai fejlesztések célja, hogy a régió különleges természeti és kulturális adottságait fenntartható módon kiaknázzák, és ezáltal növeljék a térség vonzerejét mind a belföldi, mind a külföldi turisták számára. A Nógrád megyei példán keresztül jól látható, hogy a területfejlesztési koncepciókban gyakran szerepel a turizmus célzott támogatása, amely számos előnnyel járhat a helyi közösségek számára.

A Salgótarján Helyi TDM Közhasznú Egyesület projektje például egy olyan komplex turisztikai fejlesztés, amely az aktív turizmusra helyezi a hangsúlyt. Az erdei tornapálya felújítása és az interaktív útvonalak kialakítása főleg gyerekes családok számára jelenthet

vonzerőt. A túraútvonalak fejlesztése és a biciklis infrastruktúra kibővítése a természetkedvelő turistákat célozza meg, míg a kapaszkodó korlátok és az új kilátók a biztonságosabb túrázási élményeket biztosítják. A marketingtevékenységek is jelentős szerepet játszanak a projekt sikerében, hiszen a célzott kommunikációval lehet a látogatókat hatékonyan elérni és a projekt hosszú távú fenntarthatóságát biztosítani.

Ez a projekt jól illeszkedik Magyarország Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégiájához, amely a 2030-ig terjedő időszakra tűzött ki célokat. A stratégia a fenntarthatóság és a magas színvonalú ügyfélélmény biztosítását helyezi előtérbe, amelyek az egészségturizmus, a kulturális turizmus és az aktív turizmus szegmenseit célozzák. A hazai turizmus természeti és kulturális erőforrásaira támaszkodva a Salgótarjáni projekt hozzájárul a turisztikai kínálat diverzifikálásához és a gazdasági hatások helyben tartásához, ami hosszú távon növeli a térség gazdasági ellenálló képességét.

1. ábra Novohrad-Nógrád Geopark Eresztvényi Látogatóközpontja (forrás: <https://www.nogradgeopark.eu/hu/eresztvenyi-latogatokozpont>)

3.2.3 *"Palóc Út" Klaszter létrehozása - Néprajzi értékekre épülő tematikus út, turisztikai célterületté alakítása-project*

A Palóc Út egy tematikus turisztikai útvonal, amely elsősorban Nógrád és Heves megyék településeit köti össze. Az út célja, hogy bemutassa a palóc kultúrát, magában foglalva a népművészetet, az építészetet, a gasztronómiát, a népzene, és a néptáncot. Az útvonalak különböző kulturális, történelmi, és természeti értékek mentén haladnak, így több napos utazásokat és egy-két napos látogatásokat is lehetővé tesznek.

A Palóc Út Kulturális Turisztikai Klaszter Egyesület (PUKE) célja a palóc hagyományok élénkítése és bemutatása, ami vonzóvá teheti a térséget mind belföldi, mind nemzetközi turisták számára. Egyik kiemelkedő fejlesztésük az úgynevezett „szekrénygaléria”, amely során 20 különböző helyszínen díszített szekrényt és komódot helyeztek el, ahol a palóc kézművesség termékeit mutatják be

Az egyesület rendszeresen bővíti tagjait, így már több mint 100 taggal, köztük helyi önkormányzatokkal, civil szervezetekkel és vállalkozásokkal dolgozik együtt. Emellett a klaszter számos kulturális rendezvényt is támogat, például a Palóc Napok és a Haluskafesztivál rendezvényeket, amelyek mind a hagyományok ápolását és a turisták bevonását szolgálják.

Véleményem szerint a „Palóc Út” program elősegíti a térség turisztikai vonzerejét. Az egyesület támogatja a helyi kézműveseket, akiknek termékei a galériákban is bemutatásra kerülnek, így lehetőséget biztosít számukra a bevételszerzésre és a hagyományos mesterségek megőrzésére. A helyi rendezvények és fesztiválok lehetőséget nyújtanak a látogatóknak a palóc kultúra interaktív megismerésére, amely vonzóbbá teheti az utazást, így hosszabb tartózkodásra ösztönözheti a turistákat.

A klaszter támogatja a turisztikai infrastruktúra fejlesztését, ami közvetve és közvetlenül is növeli a térség versenyképességét. Az egyesület közösségi marketingtevékenységei, különösen a digitális megjelenések és a honlap, lehetővé teszik a szélesebb közönség elérését, valamint az információk könnyebb hozzáférését. Összességében, a Palóc Út projektjei hozzájárulnak egy fenntarthatóbb és gazdaságilag stabilabb turisztikai régió kialakításához, amely egyszerre kínál autentikus élményeket és erősíti a helyi közösségeket.

3.3 Vidékfejlesztési Terv 2014-2020

A Nógrád Megyei Területfejlesztési Konceptió (2014–2020) átfogó célja a gazdasági és társadalmi helyzet javítása, különös tekintettel a megye leszakadó térségeinek felzárkóztatására. Ezáltal a megye jövőképét, általános célkitűzéseit és stratégiai irányait határozza meg, beleértve a gazdaság élénkítését, a helyi közösségek megerősítését és a fenntartható fejlődést. Az átfogó célok közt szerepel, hogy 2030-ra a megye felzárkózzon az országos átlagéletminőséghez, valamint a természeti és kulturális értékek hasznosításával javítsák a lakosság életminőségét.

3.3.1 *A gazdasági és társadalmi célkitűzések főbb elemei*

A koncepció célja, hogy Nógrád megye vonzó, egészséges és környezettudatos lakó- és pihenőhely legyen. A helyi gazdaság fejlesztéséhez a gazdasági szerkezet diverzifikációjára és a természeti erőforrások fenntartható hasznosítására összpontosítanak, ideértve az ipari és mezőgazdasági ágazatok megerősítését. Kiemelt figyelmet fordítanak a foglalkoztatás növelésére, a szakképzések fejlesztésére és a lakosság életminőségének javítására.

3.3.2 *Turizmusfejlesztési irányelvek*

A megye turisztikai fejlesztése kiemelt prioritást kap, mivel a térség természeti adottságai – például a Karancs-Medves Tájvédelmi Körzet, a Börzsöny hegység és Hollókő világörökségi helyszíne – jelentős vonzerőt képviselnek. Az ökoturizmus és az aktív turizmus fejlesztése, mint a túraútvonalak bővítése és a kulturális rendezvények támogatása, hozzájárulnak a megye versenyképességének növeléséhez és a látogatók tartózkodási idejének meghosszabbításához.

A turizmusban rejlő gazdasági lehetőségek maximalizálása érdekében a koncepció ösztönzi az infrastrukturális fejlesztéseket, beleértve a közlekedési hálózat korszerűsítését és a szálláshelyek bővítését. Az attrakciók és az élményközpontú elemek kialakítása, például tanösvények és interaktív kiállítások, szintén fontos részei a turisztikai kínálatnak, hiszen ezek egyedi élményt nyújtanak, ráadásul hozzájárulnak a öloturizmus fejlesztéséhez.

3.3.3 *A turizmusfejlesztés gazdasági és társadalmi előnyei*

A koncepció alapján a turizmus fejlesztése több szempontból is pozitív hatással van a megye gazdaságára. Az ökoturizmus és aktív turizmus fejlesztése növeli a látogatók számát így a turisztikai bevételeket, amelyek új lehetőségeket teremtenek a helyi vállalkozások számára, mint például éttermek, kézműves boltok és szálláshelyek. A multiplikátor hatás

elve alapján a turizmus közvetve és közvetlenül is munkahelyeket teremt, elősegíti a helyi vállalkozások fejlődését és hozzájárul a gazdasági szerkezet átalakításához.

A fejlesztések komplexitása lehetőséget ad arra, hogy a régió nemcsak a belföldi, hanem a külföldi látogatók számára is vonzó célpont legyen. A turisztikai kínálat diverzifikálásával és a fenntartható ökoturisztikai elemek bevezetésével a térség megkülönböztethetővé válik a többi turisztikai célponttól, ami hosszú távú gazdasági növekedést és stabilitást eredményezhet.

3.4 Fenntarthatóság és környezettudatosság

A fenntartható turizmus olyan turizmusfejlesztési megközelítés, amely hosszú távon biztosítja a környezet, a társadalom és a gazdaság közötti egyensúlyt, elősegítve a természeti és kulturális értékek megőrzését, miközben gazdasági és szociális előnyöket biztosít a helyi közösségek számára. A fenntartható turizmus célja, hogy a turizmus pozitív hatásai maximalizálódjanak, míg a negatív környezeti, kulturális és gazdasági hatásai minimalizálódjanak, ezáltal biztosítva a helyi közösségek számára a hosszú távú fejlődést.

A fenntartható turizmus három fő pillérre épül: a környezet védelmére, a társadalmi felelősségvállalásra és a gazdasági fenntarthatóságra. Ezek a pillérek egymással összefonódnak, mivel a turizmus csak akkor tekinthető fenntarthatónak, ha figyelembe veszi mindhárom szempontot. A környezet védelme érdekében a turizmusfejlesztés olyan intézkedéseket foglal magában, amelyek minimalizálják a turisták jelenlétéből eredő környezeti hatásokat, mint például a hulladéktermelés és az energiafogyasztás csökkentése. Az ilyen intézkedések közé tartozik a megújuló energiaforrások alkalmazása, a vízfelhasználás optimalizálása, valamint a biodiverzitás védelme. Továbbá fontos, hogy a turizmus ne károsítsa a természetet, hanem segítse annak megővését és helyreállítását.

A helyi közösségek támogatására is kiemelt figyelmet fordít. A társadalmi fenntarthatóság célja, hogy a helyi lakosság is élvezhesse a turizmus előnyeit, miközben megőrzi kulturális és társadalmi értékeit. Ezért a fenntartható turizmus ösztönzi a helyi termékek és szolgáltatások használatát, támogatva ezzel a helyi vállalkozásokat és munkahelyeket. A turizmus gazdasági multiplikátor hatása révén közvetlen és közvetett módon is hozzájárul a helyi gazdaság élénkítéséhez, amely javítja a helyi lakosság életminőségét és növeli a települések megtartó erejét. (Gazdaság és Társadalom, 2014)

A gazdasági fenntarthatóság szintén fontos szerepet játszik. A cél az, hogy a turizmus fejlődése hozzájáruljon a gazdasági növekedéshez anélkül, hogy veszélyeztetné a természeti és kulturális erőforrásokat. Ennek érdekében a fenntartható turizmus a helyi termékek és szolgáltatások felhasználását ösztönzi, támogatva a helyi vállalkozásokat és gazdaságokat. A gazdasági fenntarthatóságot elősegítik azok az intézkedések is, amelyek a turisztikai kínálat diverzifikálására irányulnak, így biztosítva, hogy a turizmus ne legyen kiszolgáltatva egyetlen piacnak vagy célcsoportnak. (Gazdaság és Társadalom, 2014)

A fenntartható turizmus fejlesztésében fontos szerepet játszanak a helyi és nemzetközi szervezetek, amelyek szabályokat és ajánlásokat dolgoznak ki a turizmus fenntarthatóságának biztosítására. Az Európai Unió például számos kezdeményezést indított a fenntartható turizmus támogatására, beleértve a felelősségteljes turizmus népszerűsítését és a minőségi idegenforgalmi szolgáltatások fejlesztését. Az ilyen szabályozások elősegítik, hogy a turizmus által generált bevételek helyben maradjanak, és a helyi lakosság számára hosszú távú előnyöket biztosítsanak. (Gazdaság és Társadalom, 2014)

A tervezet hangsúlyozza a fenntarthatóság fontosságát, így a turizmusfejlesztési lépések környezettudatos szempontok szerint valósulnak meg. Az ökoturizmus fejlesztése során a természeti erőforrások védelme, a hulladékcsökkentés, és a környezetbarát közlekedési módok bevezetése elsődleges szempont. A környezeti szemléletformálás révén a látogatók megismerkedhetnek a természetvédelem fontosságával, ezáltal hozzájárulva a helyi ökoszisztéma megőrzéséhez.

3.5 Ökoturisztikai fejlesztés Salgótarjánban” Project 2018-2020

Az ökoturizmus egy olyan fenntartható turisztikai forma, amely a természetvédelmet helyezi előtérbe, és amely a helyi kultúrák megismerését és a környezeti érzékenység kialakítását is célként tűzi ki. Az ökoturizmus gyakorlása során a látogatók tudatosan, alacsony ökológiai lábnyomot hagyva élvezhetik a természeti környezetet, így hozzájárulva annak megőrzéséhez. Az utazási élményen túl a természeti és kulturális értékek megismerését és megőrzését is segíti, miközben jótékony gazdasági hatásokat generál.

A Salgótarján városában indított ökoturisztikai projekt célja, hogy a város és környéke turisztikai vonzerejét fenntartható módon növelje, valamint hozzájáruljon a térség gazdasági stabilitásához. A projekt keretében az Eresztvény városrészben létrejövő

fejlesztések lehetőséget adnak arra, hogy a látogatók interaktív módon ismerkedhessenek meg a helyi természeti értékekkel, és élményközpontú programokban vegyenek részt.

A projekt különös hangsúlyt fektet az edutainment elvére, amely a játszva tanulás módszerével igyekszik bevonni a látogatókat, így biztosítva, hogy az élményen túl a természetvédelem fontosságát is megismerjék. Az Eresztvényi Madárpark például interaktív tanösvénnyé vált, amely az őshonos madarak életét és a természetvédelem alapjait mutatja be. Az új információs táblák és az interaktív játékok – mint például a forgatható és kihajtható táblák – különösen a gyerekek számára kínálnak lehetőséget a tanulásra és játékra.

Az eresztvényi ökoturisztikai fejlesztés keretében az alábbi fontos elemek kerültek megvalósításra:

Madárpark felújítása és átalakítása: Az Eresztvényben található Madárpark teljes felújításon ment keresztül, ahol a természetvédelmi szempontok voltak az elsődlegesek. Az új parkban során a látogatók megismerhetik az odúlakó madarakat, és a helyi madárvilágot interaktív elemek segítségével.

Tanösvények és játszótér: Az ökoturisztikai központot interaktív tanösvényekkel és játszótéri elemekkel bővítették, amelyek lehetőséget adnak a látogatóknak, hogy saját tempójukban fedezhessék fel a természetet. Az interaktív táblák gyermekbarát szövegezést és játékos kihívásokat is tartalmaznak, így minden korosztály számára érdekesek lehetnek.

Túraútvonalak kialakítása: Az új gyalogos és kerékpáros túraútvonalak lehetővé teszik, hogy a látogatók a környék természeti szépségeit és kulturális értékeit felfedezzék. A

kijelölt útvonalak egységes táblázással, esőbeállókkal és pihenőhelyekkel vannak ellátva, így a látogatók kényelme és tájékozódása is biztosított.

Infrastruktúra fejlesztése: Az alapvető infrastruktúra – mint például pihenőpadok, asztalok és kukák – kiépítése, valamint a meglévő lépcsők és támfalak felújítása hozzájárult a látogatók komfortérzetéhez.

Biztonsági elemek: A projekt része a park területének védelme, amelyet biztonsági kamerák elhelyezésével biztosítanak, valamint a belső közlekedő utak új, természetbarát anyagokkal történő kialakítása is megtörténik.

Gumikerekű kisvasút: Az új kisvonat lehetőséget nyújt arra, hogy a látogatók szórakoztató módon ismerhessék meg a területet, a kisvonatot a helyi és külföldi turisták egyaránt használhatják..

3.6 „Ökoturisztikai fejlesztés Salgótarjánban” pozitív hatásai a turizmusra

A fejlesztések lehetővé tették, hogy számos látnivalóval gazdagodjon a térség, így a turisták szívesebben látogatnak el a salgótarjáni desztinációba. Az eresztvényi látogatópark programjai ezen felül ingyenesek, így még nagyobb vonzerővel bírnak.

Az interaktív elemek és az edutainment alapú programok lehetővé teszik, hogy a látogatók különleges élményekkel gazdagodjanak, így a hely egyedisége megkülönböztető elemmé válik a turisztikai piacon. Az interaktív tanösvények és az élményelemek – például a kisvonat – segítik a látogatókat abban, hogy tartalmas, emlékezetes élményeket szerezzenek. A komplex turisztikai kínálat lehetőséget ad arra, hogy a látogatók ne csak egynapos kirándulásként tekintsenek a térségre, hanem többnapos programot tervezzenek, amely megnöveli a helyi szálláshelyek és szolgáltatások iránti keresletet. A megnövekedett látogatószám és a hosszabb tartózkodási idő pozitív hatással van a helyi gazdaságra. Ezen felül turizmus révén növekvő bevételek hozzájárulnak a helyi vállalkozások, például éttermek, szálláshelyek és boltok fenntarthatóságához, így a fejlesztés hosszú távon is kedvező gazdasági eredményekhez vezet.

4. 2014-es és 2027-es Vidékfejlesztési Konceptiók összehasonlítása

A Nógrád megyei területfejlesztési koncepció – a 2014 és a 2027 – közös vonásokat és alapvető különbségeket is mutatnak, amelyek kifejezik a megye stratégiai irányainak változásait és az új kihívásokhoz való alkalmazkodást.

4.1 Hasonlóságok

Mindkét koncepció célkitűzéseiben nagy hangsúlyt helyez a gazdasági, társadalmi és környezeti szempontokra, céljuk pedig a térség fejlődésének fenntartható előmozdítása. A 2014-es és a 2027-es dokumentum is arra törekszik, hogy Nógrád megye életminősége emelkedjen, a lakosság elvándorlása mérséklődjön, és a megye vonzóbbá váljon mind a helyi lakosok, valamint a befektetők és látogatók számára. Emellett kiemelt cél az infrastruktúra fejlesztése és a megye gazdasági potenciáljának kibővítése. A munkahelyteremtés és a vállalkozások támogatása is folyamatos elem mindkét koncepcióban, különös figyelmet fordítva a kis- és középvállalkozások szerepére.

4.2 Különbségek:

A 2014-es területfejlesztési koncepció elsősorban a gazdasági felzárkóztatást és a társadalmi leszakadás kezelését tűzte ki célul, hangsúlyozva az ipari hagyományok újraélesztését és támogatását. Ebben az időszakban Nógrád megye elsősorban a gazdasági diverzifikációra összpontosított, hogy az ipar és a mezőgazdaság mellett új, fenntartható ágazatokat is bevonzzon, valamint támogassa a zöld gazdaság kialakítását, a megújuló energiaforrások hasznosítását és a környezetkímélő iparágak elterjedését. A 2027-re vonatkozó koncepció ugyanakkor már jóval átfogóbb megközelítést képvisel, hiszen nagyobb hangsúlyt kapnak az olyan horizontális célkitűzések, mint a klímaváltozásra való felkészülés, a digitális infrastruktúra fejlesztése és a közösségi együttműködések ösztönzése. A 2027-es koncepció részletesebb figyelmet fordít a klímastratégiai célokra, amik az előző időszakhoz képest nagyobb fontosságot kaptak. A megyei klímastratégia és a foglalkoztatási stratégia beépítése a dokumentumba azt mutatja, hogy Nógrád megye készül a klímaváltozás okozta kihívásokra, különösen a természeti erőforrások megőrzése. Továbbá, a 2027-es koncepció az eddiginél határozottabban épít a helyi közösségek szerepére, kiemelve a helyi lakosok bevonását a tervezési és végrehajtási folyamatokba, ezáltal elősegítve a közösségek megerősödését.

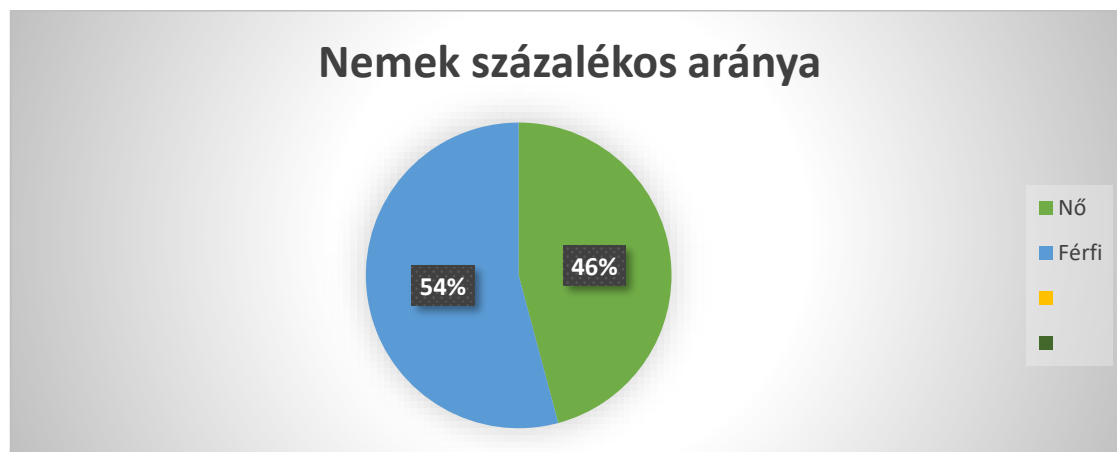
5. Saját kutatás bemutatása

Saját kutatásom arra szeretene választ találni, hogy a salgótarjáni járásba ellátogató turisták mennyire ismerik és értékelik a látottakat vagy átélteket, egyáltalán, hogy hallottak – e már erről a járásról. Ennek az elemzésére egy kvantitatív (kérdőív) módszert választottam, ebből pedig konklúziót vontam.

A kérdőíves kutatás célja az volt, hogy feltárjam, mi a véleménye az átlagos magyar lakosságnak a Salgótarjáni járásról, különös tekintettel a turisztikai vonzerejére. A kérdőívet a válaszadók online formában töltötték ki, ami lehetőséget adott arra, hogy széles körű mintát érjek el, korosztályra és lakóhelyre való korlátozás nélkül. Az első kérdések a demográfiai háttérre vonatkoztak, de nem céloztam meg konkrét társadalmi réteget vagy csoportot; a célom az volt, hogy az adott időszakban minél több különböző nézőpontot gyűjtssek össze.

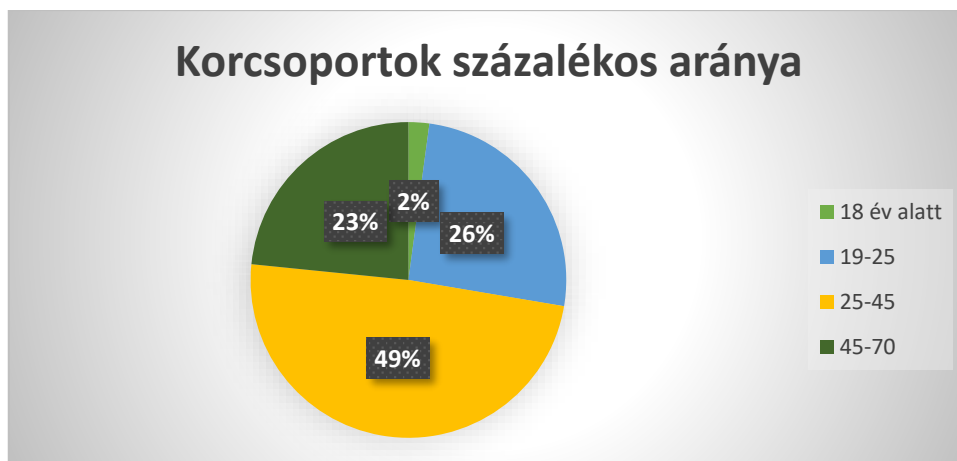
5.1 Demográfiai adatok

A kutatás végére összesen 48 kitöltött kérdőív érkezett be (N=96), a válaszadók között 22 nő (45%) és 52 férfi (55%) volt.

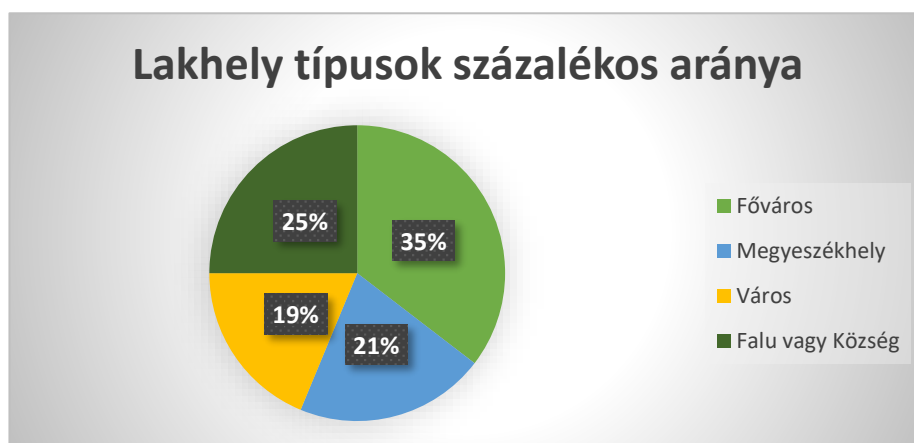
2. ábra Nemek százalékos aránya (forrás: saját kérdőív)

A válaszadók életkorát megvizsgálva: a többség a 25-45 évig terjedő korcsoportba tartozik 46 fővel (47%-kal), ezt követik a 19-25 közöttiek 24 fővel (26 %-kal), majd a 46-70 év közöttiek 22 fővel (23 %-kal). A kérdőívet 2 fő 18 év alatti (2 %) is kitöltötte.

3. ábra Korcsoporthok százalékos aránya (forrás: saját kérdőív)

Lakóhelyüket tekintve a válaszadók legnagyobb része (35 %) 34 fő fővárosban lakik, majd ezt követik a faluba/községben élők (25 %) 24 fővel, majd a megyeszékhelyen élők (10 %) 20 fővel, városokban mindössze 18 fő lakik (19 %).

4. ábra Lakhely típusok százalékos aránya (forrás: saját kérdőív)

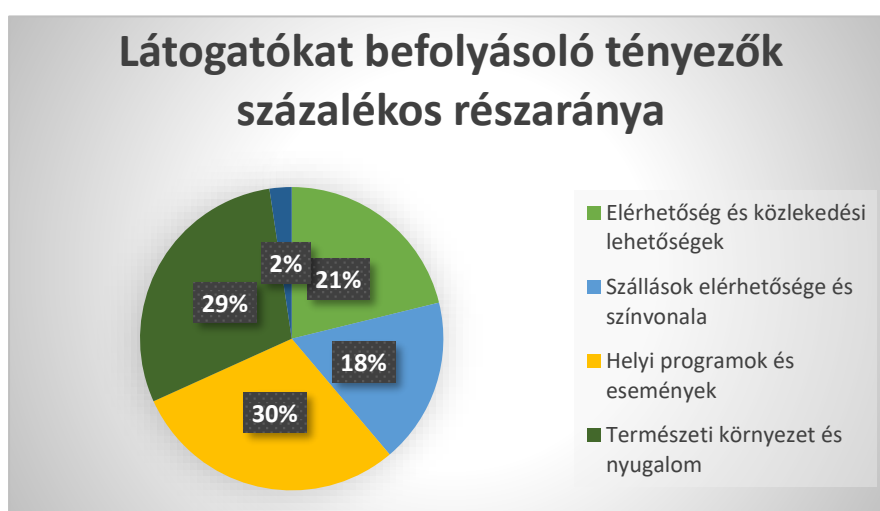
Az általános demográfiai adatok után, áttértem a turizmussal kapcsolatos kérdésekre. Először is meg szerettem volna tudni, hogy a kitöltők milyen gyakran látogatnak el vidéki helyszínekre kikapcsolódási céllal. A válaszok nagy része kétfelé oszlott. A válaszadók fele 48 fő (50 %) rendszeresen, azaz havonta vagy nagyobb gyakorisággal látogat el vidéki helyszínekre, míg 44 fő (45,8 %) ritkán, azaz évente néhány alkalommal kel útnak, 4 fő pedig egyáltalán nem szokott vidéki térségeket látogatni.

5.2 Turizmussal kapcsolatos kérdések

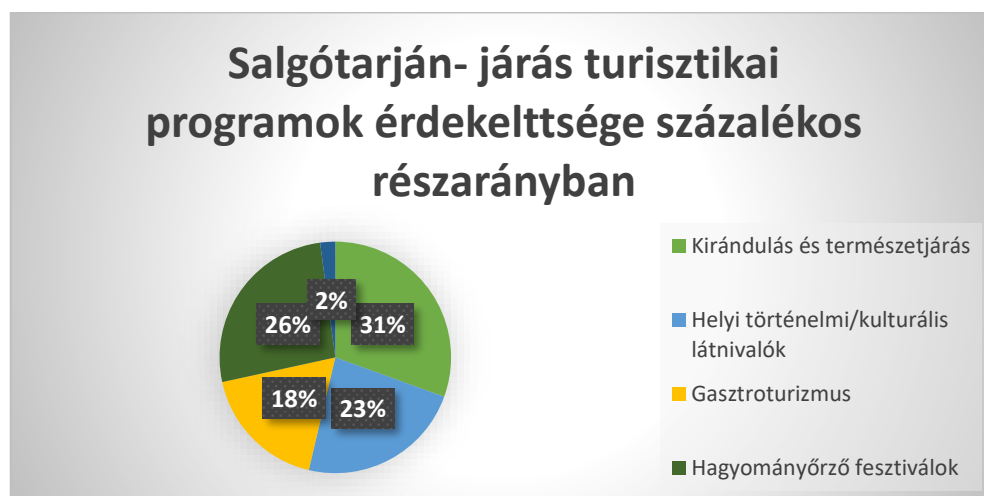
5. ábra Vidéki helyszínek látogatottságának százalékos részaránya (forrás: saját kérdőív)

Ezt követő kérdésemben arra szerettem volna választ kapni, hogy egy látogatót mely tényezők befolyásolják leginkább abban, hogy vidéki helyszíneket fedezzen fel. Olyan tényezők között válogathattak a válaszolók, amelyek leginkább befolyásolják egy vidékre látogató turista döntését, mint a helyszín elérhetősége és közlekedési lehetőségek, szállások elérhetősége és színvonala, helyi programok és események vagy természeti környezet és nyugalom. A kérdésnél megadtam az „egyéb” válaszlehetőséget is, így más befolyásoló tényezőket is tudtak írni a válaszadók. A válaszok igen megoszlottak, de a legmagasabb arányban a természeti környezetet és nyugalmat, valamint a helyi programokat és eseményeket választották 50-50 válasz (29,4-29,4 %). Ezt követte a közlekedési lehetőség 36 válasz (21,2%), majd a szállások elérhetősége és színvonala (17,6%). Az „egyéb” lehetőségbe az alábbi válaszokat kaptam: étterem és aktív pihenés.

6. ábra Látogatókat befolyásoló tényezők százalékos részaránya (forrás: saját kérdőív)

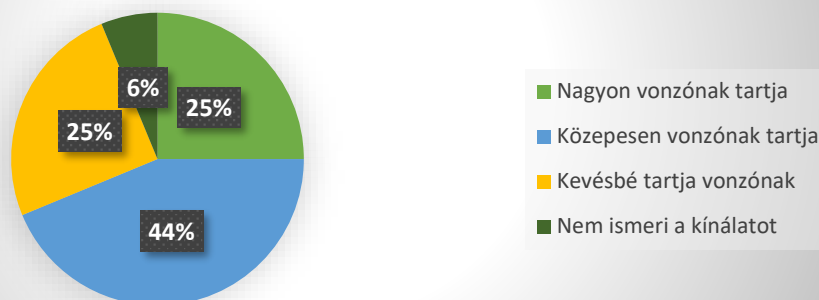
Következő kérdésemben arra kerestem a választ, hogy milyen típusú programok miatt látogatnak el leginkább a salgótarjáni járásba. A válaszadók között megoszlottak a személyes vonzerők. legmagasabb arányban a kirándulás és természetjárás érdekli a látogatókat, 58 fő (30,5%) választotta ezt, majd a hagyományörző fesztiválok következtek 50 fővel (26,3%), ezután a helyi és kulturális látnivalókat tartja érdekesnek 44 fő (23,2%), majd a gasztronómiai érdekességek, 34 fő (17,9 %). „Egyéb” válaszlehetőségekben 2 választ kaptam, amelyek a koncertek és a pihenés természeti környezetben. Feltételezhető, hogy ennek az az oka, hogy a térség rengeteg természeti kincssel rendelkezik, így ezt tartják a látogatók elsődleges vonzerőnek egy-egy utazás során.

7. ábra Salgótarján- járás turisztikai programok érdekelttsége százalékos részarányban (forrás: saját kérdőív)

Következő kérdésemben egy rangsorolást kértem, melyben a válaszadók 1-től 5-ig terjedő skálán értékelhették melyek azok a dolgok, amelyeket leginkább vonzónak találnak a salgótarjáni járásban. A legkevesebb pontot elért attrakciók állnak a legelső helyen, majd így tovább. A legalacsonyabb pontszámot a természeti környezet kapta (120 pont), majd ezt követte a helyi gasztronómia (140 pont), és szorosan utána a kulturális programok (142 pont), ez után a szállási lehetőségek és a komfort (157 pont) és utolsóként a sportolás. (161 pont). Az adatsort végül százalékosan vizsgáltam.

Salgótarján- járás turisztikai kínálatának érdekeltsége százalékos részarányban

8. ábra Salgótarján- járás turisztikai programok érdekeltsége százalékos részarányban
(forrás: saját kérdőív)

1. helyezés	Természeti környezet	120 pont
2. helyezés	Helyi gasztronómia	140 pont
3. helyezés	Kulturális programok, rendezvények	142 pont
4. helyezés	Szállási lehetőségek és komfort	157 pont
5. helyezés	Sportolás	161 pont

Ezt követő kérdésben arra a konkrétumra voltam kíváncsi, összességében mennyire tartja vonzónak a salgótarjáni járást a kitöltő. Válaszlehetőségeim között szerepelt, hogy nagyon vonzónak találja, ezt 24 fő (25%) pipálta be, majd hogy közepesen vonzónak találja, ezt értékelték a legnagyobb arányban, 22 fő (43,8%), azt a válaszlehetőséget hogy kevésbé vonzónak találja szintén 24 személy (25%) pipálta be, és mindössze 6 fő (6,3%) nyilatkozott úgy, hogy nem ismeri a kínálatot.

Ezt követően azt kérdeztem a válaszadóktól, hogy milyen eszközzel jutnának el legszívesebben a járásba. A többségük, azaz 60 fő (62,5%) a személygépkocsit választotta, 24 fő (25%) a tömegközlekedést, 10 fő (10,4%) biciklivel jutna el leginkább, és 2 fő (2,1%) gyalog.

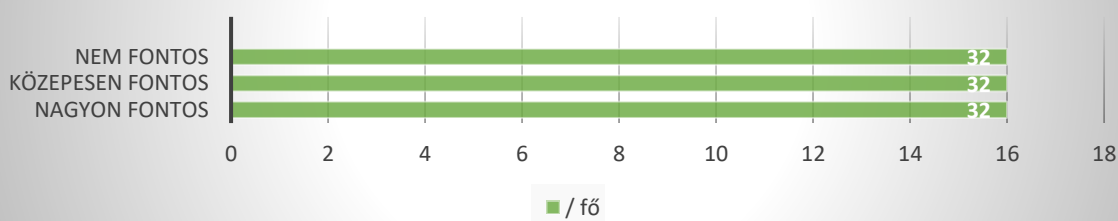
Leginkább használt közlekedési eszközök a Salgótarjáni járásban százalékos részaránya

9. ábra Leginkább használt közlekedési eszközök a Salgótarjáni járásban százalékos részaránya (forrás: saját kérdőív)

Következő kérdésemnél arra voltam kíváncsi, a látogatók mennyire tartják fontosnak, hogy támogassák a helyi közösségeket és kézműveseket. Három válaszlehetőséget adtam meg, amik az alábbiak voltak: Nagyon fontos, Közepesen fontos, Nem fontos. Mindhárom válaszra 33-33%-os arányban eloszlottak a pipák, így végül egyenlőnek kezelhetőek. A válaszok alapján feltételezhető, hogy a látogatók között megoszlik a helyi közösségek és kézműves termékek támogatásának fontosságáról alkotott vélemény. Az, hogy a válaszok három egyenlő részre oszlottak, azt sugallhatja, hogy nincs egyértelmű döntés ebben a témában. Ebből arra következtethetők, hogy a látogatók egy része kifejezetten tudatos döntést hoz a helyi közösségek támogatásáról, míg másoknak ez kevésbé szempont. Feltételezésem szerint, ha megfelelő tájékoztatással és marketing-kampányokkal erősítenék a helyi közösségek és kézműves termékeket, akkor ez kedvezően befolyásolhatná a turisták hozzáállását.

Kézművesség és helyi közösségek támogatása utazás során

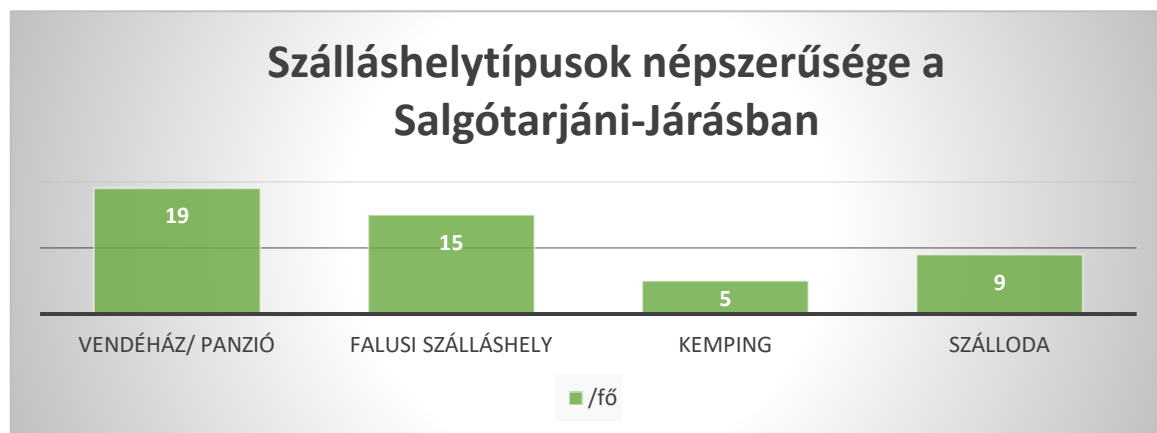

10. ábra Kézművesség és helyi közösségek támogatása utazás során (forrás: saját kérdőív)

Ezek után azt szerettem volna megtudni, hogy milyen szálláshelyet választ elsősorban egy turista Salgótarján- járásán belül. Több válaszlehetőség is szerepelt a kérdéssor között mint, vendégház / panzió, amely a legmagasabb választási aránnyal, 38 fővel (39,6%) az első helyen végzett, ezt követte a falusi szálláshely 30 fővel (31,5%), majd szálloda 20 fővel (18,8%), és végső soron a kemping 10 fővel (10,4%).

A következő kérdésben arra kerestem a választ, hogy a látogatók mennyire tartják fejlettnak a térség turisztikai infrastruktúráját? Ez alatt például a túraútvonalak fejlettségét értem, vagy akár szakszerű tájékoztató táblák gyakoriságát. A válaszadók többsége, 52 fő (54,2 %) itt már azt írta, hogy közepesen tartja fejlettnak az infrastruktúrát. 32 fő (33,3%) kevésbé tarja fejlettnak, míg 20 fő (10,4%) nagyon fejlettnak találja. Mindössze 2 fő (2,3%) találja a térség infrastruktúráját egyáltalán nem fejlettnak.

Ezt követően azt kérdeztem, hogy a válaszadó mennyire tartja fontosnak, hogy a turisztikai helyszín fenntartható módon működjön. Az első választ, miszerint nagyon fontos, a megkérdezettek fele, 48 fő (50%) választotta, a második választ, ami a közepesen fontos 22 fő (22,9%), a harmadik választ, miszerint kevésbé fontos 20 fő (20,8%) választotta. Az utolsó lehetőség az volt, hogy nem fontos, ezt csak 6 ember jelölte (6,3%)

11. ábra Szálláshelytípusok népszerűsége a Salgótarjáni-Járásban (forrás: saját kérdőív)

A válaszok alapján látható, hogy a fenntarthatóság egyre inkább előtérbe kerül a turisztikai helyszínek megítélésében, hiszen a válaszadók fele, azaz 48 fő (50%) véli úgy, hogy nagyon fontos szerepet játszik. Ez azt mutatja, hogy a látogatók többsége tisztában van a környezetvédelmi kérdések fontosságával, és olyan helyszíneket részesítenek előnyben, amelyek szem előtt tartják a természet megóvását és az erőforrások felelős felhasználását. Az eredmények másik fele, amely a „közepesen fontos” és „kevésbé fontos” választ adta, szintén megerősíti, hogy a fenntarthatóság kérdése bár sokak számára nem a legfontosabb, mégis fontos szerepet játszik. Az ilyen válaszadók esetében elképzelhető, hogy egyéb szempontok – például a programok sokszínűsége, a kulturális értékek bemutatása vagy az elérhető szolgáltatások – befolyásolják a helyszín kiválasztását.

12. ábra Turisztikai helyszínek fenntarthatóságának megítélése százalékos részarány (forrás: saját kérdőív)

Következő kérdésemben felsoroltam 5 turisztikai szempontból jelentős települést, és arra kerestem a választ, hogy a kitöltő hallott-e már az adott településről, és ha igen, akkor milyen jellegű turisztikai látnivalóval kapcsolja össze. 5 olyan települést próbáltam a kérdőívben szerepeltetni, amely meghatározó turisztikai jelentőséggel bír a Salgótarjáni Járásban, így próbáltam elérni azt, hogy nagyobb arányú értékes információhoz jussak, ezek az alábbiak voltak: Salgótarján, Somoskőújfalu, Eresztvény, Salgóbanya, Kazár.

A diagram elemzése alapján egyértelműen kirajzolódik, hogy Salgótarján a Salgótarjáni járás legismertebb turisztikai célpontja, és a válaszadók körében is népszerű. A város vonzerejét elsősorban a természeti látnivalók biztosítják, hiszen 60 válaszadó említette Salgótarjánt ebben a formában, ami a többi településhez viszonyítva is kiemelkedő. A kulturális és történelmi helyszínek szintén fontos szerepet játszanak a város vonzerejében.

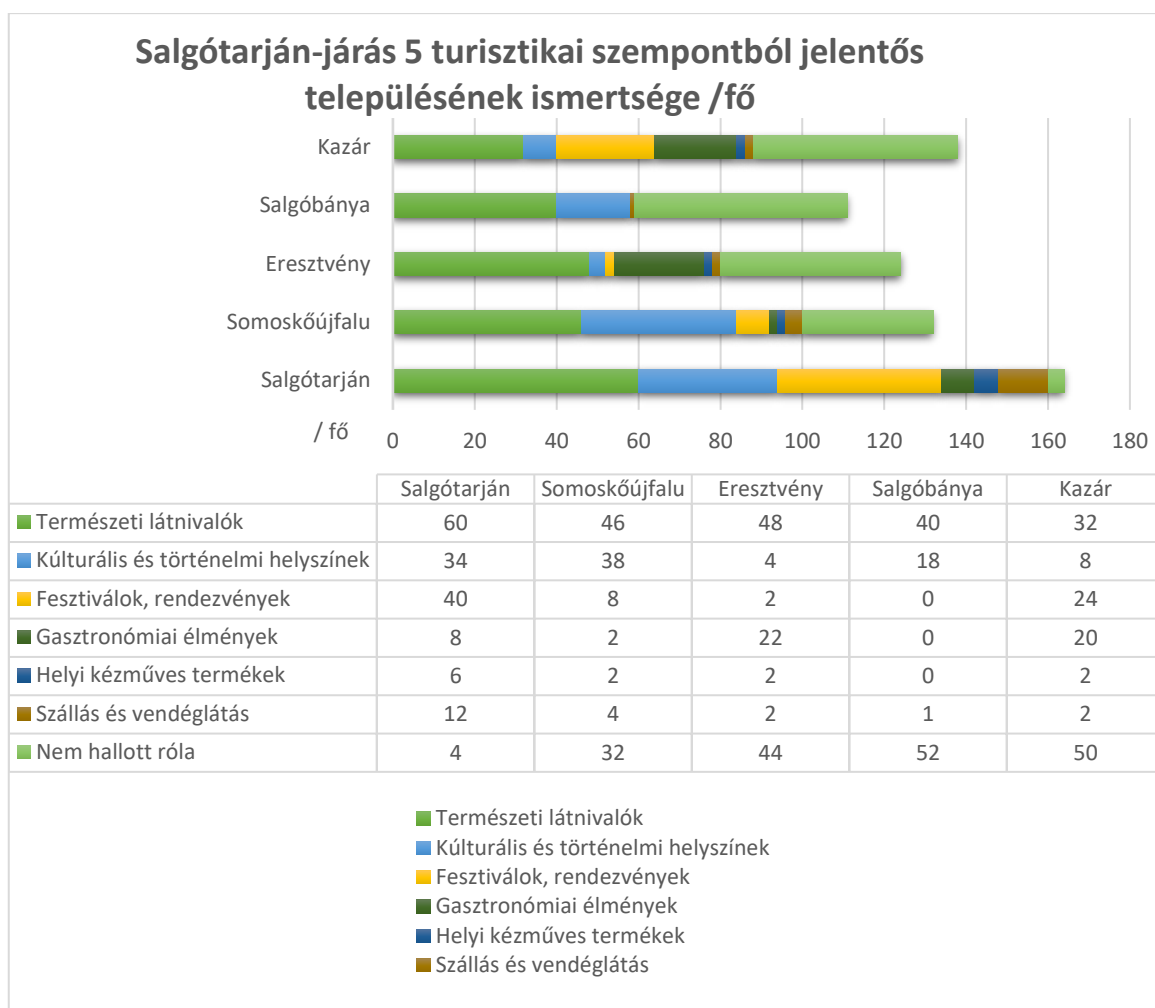
Somoskőújfalu esetében a kulturális és történelmi helyszínek azok, amelyek a válaszadók számára kiemelkedő turisztikai vonzerőt képviselnek, hiszen itt a legmagasabb volt az

említések száma ebben a kategóriában. Ez arra utal, hogy Somoskőújfalu elsősorban történelmi látnivalóival és kulturális értékeivel kelt figyelmet, és kevésbé a természeti látnivalók vagy a rendezvények területén mutat magas számokat.

Eresztvény és Salgóháza ugyanakkor kevésbé ismert településeknek bizonyultak, mivel a válaszadók között viszonylag magas volt azok aránya, akik nem hallottak ezekről a helyszínekről. Viszont pozitív tulajdonságukként megemlíthető, hogy a helyi lakosok körében csaknem 100 %-os arányban ismertek. Ez azt mutatja, hogy ide inkább a közelben élő turisták látogatnak el.

Kazár esetében a gasztronómiai élmények voltak kiemelkedőek a válaszadók szerint, ami érdekes sajátosságnak tűnik a járáson belül, hiszen a válaszadók 20 fővel ezt a települést jelölték meg e kategóriában a leggyakrabban. Ez arra utalhat, hogy Kazárnak van egyfajta gasztronómiai identitása, amely vonzó lehet az odalátogatók számára. Ilyen lehet például a híres Laska fesztivál, vagy az egyre elhíresültebb Laska-terasz elnevezésű étterem. Ugyanakkor fontos kiemelni, hogy Magyarországon egyedülállóan itt tekinthető meg a riolit-tufa, amely ezek szerint jelenleg rejtett csodája a természetnek.

A diagramon látható megoszlás alapján megállapítható, hogy a Salgótarjáni járás turisztikai vonzerője elsősorban Salgótarjánra és Somoskőújfalura koncentrálódik, míg a kevésbé ismert helyszínek, mint Eresztvény és Salgóháza, esetében nagyobb promócióra és fejlesztésre lehet szükség ahhoz, hogy ezek a települések is megjelenjenek a látogatók érdeklődési körében.

13. ábra Salgótarján-járás 5 turisztikai szempontból jelentős településének ismertsége /fő (forrás: saját kérdőív)

Utolsó kérdésben arra voltam kíváncsi, hogy mely tényezők javítását találja fontosnak a válaszadó a térség turizmusának fejlesztése érdekében. A diagram elemzése alapján megállapítható, hogy a Salgótarjáni járás turisztikai fejlesztési lehetőségei közül a legnagyobb figyelmet a szórakozási és programlehetőségek bővítése igényli, mivel ez kapta a legtöbb, 29%-os említést. Ez a magas arány arra utal, hogy a látogatók és helyi lakosok igényei szerint a térség jelenlegi programkínálata nem elég változatos vagy vonzó, ezért további események és szabadidős lehetőségek kialakítása szükséges.

A második legfontosabb fejlesztendő terület a szálláshelyek és vendéglátó egységek minőségének és mennyiségének növelése, amely 25%-kal szerepel az adatokban. Ez arra enged következtetni, hogy a jelenlegi szállás- és étkezési lehetőségek nem elégítik ki teljes mértékben a látogatók igényeit, ami a hosszabb tartózkodási időt lekorlátozhatja, így a vendégéjszakák száma is csökkenhet.

A természetvédelmi területek és parkok karbantartása szintén hangsúlyos szempont, hiszen 18%-os aránnyal szerepel a válaszok között. Ez arra utal, hogy a látogatók igényt tartanak a rendezett és jól karbantartott természeti környezetre, amely biztonságos és élvezhető látogatási lehetőségeket biztosít számukra.

A közlekedési lehetőségek és parkolási infrastruktúra fejlesztésének igénye a válaszok 14%-ában jelent meg. Ez arra világít rá, hogy a látogatók nehézségekbe ütközhetnek a térség megközelítésekor, illetve parkolási problémákkal is szembesülhetnek, ami csökkentheti a látogatói elégedettséget. Végül, a turisztikai információs táblák és iránymutatások szükségességét a válaszadók 11%-a becsülték. Ez azt jelzi, hogy a látogatók jobban tájékozódna, ha több és jobban elhelyezett információs táblával találkozna. Ennek a területnek a fejlesztése hozzájárulhat a látogatói élmény fokozásához és a helyi turisztikai attrakciók jobb kihasználásához.

14. ábra Fejlesztést igénylő turisztikai tényezők a Salgótarjáni Járásban százalékos részarány (forrás: saját kérdőív)

6. Konklúziók, javaslatok

A kutatás alapján a Salgótarjáni járásban tapasztalható turisztikai fejlődést különböző tényezők kombinációja eredményezte. A helyi turizmus fellendüléséhez hozzájárultak a környezeti adottságok, a kulturális és történelmi emlékhelyek népszerűvé válása, valamint a stratégiai fejlesztések, amelyek célja a látogatók számára vonzó, fenntartható turisztikai élmény biztosítása.

A kvantitatív kutatás egyik fő megállapítása, hogy a válaszadók nagy többsége a helyi természeti látványosságokat tartotta a Salgótarjáni járás legvonzóbb elemeinek, különösen Salgótarján városában. A város fő vonzerejét a természeti adottságok jelentik, amelyeket a válaszadók különösen kiemeltek. Az elemzés során kiderült, hogy a válaszadók több mint fele prioritásként kezeli a fenntarthatóságot a turisztikai célpontok kiválasztása során. Ezt támasztja alá, hogy a „nagyon fontos” kategóriát a kitöltők 50%-a választotta, ami egyértelműen mutatja, hogy a látogatók számára kiemelkedő fontosságú a környezetbarát működés. Ugyanakkor a „kevésbé fontos” és „nem fontos” kategóriákban összesen 27,1% szerepelt, ami viszont azt mutatja, hogy a fenntarthatóság mellett más tényezők is befolyásolják a döntéseket. Így tehát a fenntartható turizmus iránti igény a Salgótarjáni járásban egyre nagyobb. A látogatók részéről nagy az elvárás a környezettudatos működés iránt, ami arra ösztönzi a helyi vezetést és a turisztikai szereplőket, hogy olyan fejlesztéseket hajtsanak végre, amelyek összhangban állnak a természet megóvásával és a helyi közösségek érdekeivel. A fenntartható fejlesztések, mint például a természetvédelmi területek karbantartása, az ökológiai túraútvonalak kialakítása, illetve a hulladékkezelés javítása, nem csak a látogatói elégedettséget növelik, de a térség hosszú távú vonzerejét is biztosítják.

A kutatás eredményei arra is rámutattak, hogy a válaszadók jelentős része hallott a Salgótarjáni járás településeiről, különösen a turisztikailag jelentős helyszínekről, mint például Somoskőújfalu, Eresztvény és Salgóbánya. Az adatok alapján Salgótarján a legismertebb célpont, ahol a látogatók számára a természeti környezet a legvonzóbb. Emellett a kulturális és történelmi látnivalók is kiemelkedő szerepet játszanak a város vonzerejében. Kazár esetében pedig elsősorban a gasztronómiai élmények és fesztiválok vonzzák az érdeklődőket. A felmérés eredményei alapján megállapítható, hogy a helyi turizmus sokszínűsége hozzájárul a térség turisztikai potenciáljának növekedéséhez.

A turizmus fellendülése Salgótarjánban és környékén pozitív gazdasági és társadalmi hatásokat generált. A helyi gazdaság számára a megnövekedett látogatószám növelte a bevételeket, ami a helyi vállalkozások számára hosszú távú fenntarthatóságot biztosíthat. A szálláshelyek és vendéglátóipari egységek iránti kereslet emelkedése azonban kihívásokat is jelent, mivel a válaszadók egy része elégedetlen volt a jelenlegi szolgáltatások színvonalával és mennyiségével. Ez különösen azért jelenthet problémát, mert a régióban a hosszabb tartózkodási időt igénylő turisták számára a szállás- és vendéglátóipari fejlesztések szükségesek.

A kutatás arra is rávilágított, hogy a turizmus fejlődése nem csupán gazdasági szempontból fontos, hanem szociális és kulturális értékek miatt is. A helyi közösségek és kézművesek támogatása a turisták számára ugyancsak fontos, amit a kérdőív is alátámasztott: hiszen a válaszadók egyharmada kiemelten fontosnak tartja, hogy vásárlásaikkal és részvételükkel támogassák a helyi gazdaságot és közösségeket.

A közlekedési infrastruktúra fejlesztésének szükségessége szintén kulcsfontosságú a régió számára. A válaszadók egy része parkolási és közlekedési nehézségeket említett, ami arra utal, hogy a látogatók kényelmesebb megközelíthetősége érdekében ezen a területen is szükséges fejlesztéseket végrehajtani.

6.1 Javaslatok pontokba szedve:

- **Turisztikai szolgáltatások és vendéglátóhelyek fejlesztése:**
A szálláshelyek és vendéglátó egységek kapacitásának és minőségének növelése, hogy megfelelően kielégítse a látogatók igényeit.
- **Természetvédelmi területek és parkok megfelelő fenntartása:**
Rendezett, jól karbantartott természeti környezet biztosítása, valamint ökoturisztikai útvonalak és természeti látnivalók fejlesztése a helyi biodiverzitás védelme mellett.
- **Közlekedési lehetőségek és parkolás:**
Közlekedési megközelíthetőség javítása, és parkolóhelyek kialakítása és a forgalom szabályozása a látogatói elégedettség fokozása érdekében.

- Turisztikai információs és iránymutatási rendszerek:
Információs táblák és irányjelzések telepítése a látogatók jobb tájékozódása érdekében.
- Községi turizmus és helyi kézműves termékek támogatása:
A helyi kézművesek és közösségek bevonása a turizmusba, amely közvetlen gazdasági előnyöket nyújt számukra, és olyan vásárlási lehetőségek biztosítása, ahol a látogatók helyi termékeket és kézműves tárgyakat vásárolhatnak.

7. Összefoglalás

A kutatás fő célja a Salgótarjáni járás turizmusának jelenlegi helyzete a vidékfejlesztések összefüggéseiben, és a látogatói igények feltérképezése volt. A szakdolgozat azt vizsgálta, hogy a vidékfejlesztési programok milyen hatással voltak a turizmusra. A kérdőíves felmérés során arra kerestem választ, hogy az emberek mit gondolnak a régió turisztikai vonzerejéről és milyen élményekkel kapcsolják össze az egyes településeket.

A felmérés kitöltői főként városi lakosok voltak, életkoruk pedig széles skálán mozgott, ami jól tükrözi, hogy a térség vonzereje több generációhoz is elér. A válaszadók többsége szívesen látogat el természetközeli helyekre és kiemelten fontosnak tartja a kulturális, és történelmi látnivalókat is. A Salgótarjáni járás, mint Nógrád megye egyik turisztikailag kiemelt területe, számos természeti és kulturális látványossággal rendelkezik, amelyek a helyiek, és a távolabbról érkező turisták számára is vonzóak. A kérdőívben kiemelten foglalkoztam azzal, hogy a látogatók hogyan látják a térség turisztikai szolgáltatásainak fejlesztési lehetőségeit. Az eredményekből kiderült, hogy a válaszadók nagy része támogatja a helyi közösségek és kézművesek termékeit, valamint fontosnak tartják a fenntarthatóságot is. Ez arra enged következtetni, hogy a látogatók nemcsak természeti élményekre vágnak, hanem érdeklődnek a helyi kultúra és életstílus iránt is. A turizmus így közvetett módon hozzájárulhat a gazdasági fejlődéshez és a társadalmi kohézió növeléséhez, mivel támogatja a helyi termelőket és vállalkozásokat. Ezen felül az eredmények alapján eredményei alapján látható, hogy a fenntarthatóságra vonatkozó szempontok egyre fontosabb szerepet töltenek be a látogatók döntéshozatalában, ami iránymutató lehet a jövőbeni fejlesztési projektek számára. A turisták számára fontosak a környezeti értékek megőrzése, melyek hosszú távon biztosítják a térség vonzerejének fenntarthatóságát.

A kérdőív eredményei és a vidékfejlesztési koncepció közötti összefüggések világosan mutatják, hogy a turizmus fellendítésére és a helyi közösségek megerősítésére irányuló célkitűzések egybeesnek a látogatók igényeivel. A vidékfejlesztési koncepció Nógrád megye fenntartható turisztikai fejlesztését célozza, amely előtérbe helyezi a természeti értékek megőrzését, a kulturális örökség védelmét, valamint a helyi közösségek gazdasági és társadalmi fejlődését. A kérdőívből kiderült, hogy a látogatók jelentős része támogatja a helyi termékek vásárlását és a helyi szolgáltatók igénybevételét, ami a koncepcióban

megfogalmazott, közösségeket támogató célkitűzéseket erősíti. A fenntarthatóságra irányuló megyei célok a válaszadók körében is egyértelműen előtérbe kerültek. Ez összhangban van a vidékfejlesztési koncepció fenntarthatósági elemeivel, hiszen a megye célja a helyi természeti adottságok megőrzése.

A koncepcióban meghatározott infrastrukturális fejlesztések, mint például a közlekedési infrastruktúra bővítése, szintén visszaköszönnek a kérdőív válaszaiban. A válaszadók jelezték, hogy fontos számukra a jó megközelíthetőség és a könnyű tájékozódás, ami közvetlenül hozzájárul a térség turisztikai élményének pozitív megítéléséhez. Az út- és közlekedési fejlesztések tehát nemcsak a helyi lakosok, hanem a turisták számára is kiemelt jelentőségűek.

Összefoglalva, a kérdőív válaszai megerősítik a vidékfejlesztési koncepció fő irányvonalait, különösen a fenntarthatóság, a helyi gazdaság támogatása és az infrastrukturális fejlesztések területén. A turisták igényei összhangban állnak a megye fejlesztési terveivel, ami azt mutatja, hogy a koncepció célkitűzései nemcsak helyi szinten, hanem a látogatói élmény tekintetében is relevánsak, és hozzájárulhatnak a régió vonzerejének és versenyképességének növeléséhez.

8. Summary

The main objective of the research was to map the current situation of tourism in the Salgótarján district in the context of rural development and the needs of visitors. The thesis examined the impact of rural development programmes on tourism. A questionnaire survey was conducted to find out what people think about the tourism attractiveness of the region and what experiences they associate with each municipality.

Survey respondents were mainly urban dwellers and their age ranged widely, reflecting the multi-generational appeal of the region. The majority of respondents like to visit places close to nature and also place a high value on cultural and historical attractions. The Salgótarján district, as one of the priority tourist areas of Nógrád County, has a number of natural and cultural attractions that are attractive to locals and tourists from further afield. In the questionnaire I focused on how visitors perceive the development potential of the region's tourism services. The results showed that a large majority of respondents support the products of local communities and artisans, and also consider sustainability important. This suggests that visitors are not only interested in experiencing nature, but also in the local culture and lifestyle. Tourism can thus indirectly contribute to economic development and social cohesion by supporting local producers and businesses. Moreover, the results show that sustainability considerations are becoming increasingly important in visitors' decision-making, which could guide future development projects. The preservation of environmental values is important for tourists, ensuring the long-term sustainability of the attractiveness of the area.

The correlation between the results of the questionnaire and the concept of rural development clearly shows that the objectives of boosting tourism and strengthening local communities coincide with the needs of visitors. The rural development concept aims at sustainable tourism development in the county of Nógrád, focusing on the preservation of natural assets, the protection of cultural heritage and the economic and social development of local communities. The questionnaire showed that a significant proportion of visitors support the purchase of local products and the use of local service providers, which reinforces the concept's objectives of supporting communities. The questionnaire showed that a significant proportion of visitors support the purchase of local products and the use of local service providers, which reinforces the concept's objectives of supporting communities. The County's sustainability goals were also clearly prioritised by

respondents. This is consistent with the sustainability elements of the Rural Development Concept, as the County's goal is to preserve local natural assets.

Infrastructural improvements identified in the concept, such as the expansion of transport infrastructure, are also reflected in the responses to the questionnaire. Respondents indicated that good accessibility and ease of orientation are important to them, which directly contributes to a positive perception of the tourism experience in the area. Road and transport improvements are therefore a priority not only for local residents but also for tourists.

In conclusion, the responses to the questionnaire confirm the main orientations of the rural development concept, in particular in the areas of sustainability, support for the local economy and infrastructure development. The needs of tourists are in line with the development plans of the county, which shows that the objectives of the concept are relevant not only at local level but also in terms of the visitor experience and can contribute to increasing the attractiveness and competitiveness of the region.

9. Irodalomjegyzék

- B., B. J. (1972). *Salgótarján Története*. Salgótarján: SALGÓTARJÁN I VÁROSI TANÁCS V. B. .
- Csaba, p. D. (2014). *Gazdaság és Társadalom*. Sopron: Nyugat - Magyarország Egyetemi Kiadó.
- Csapó, T. G. (2020). Salgótarján történeti földrajza és településmorfológiája. *Évf. 9 szám 1 (2020)* , 68-85.
- Éva, D. K. (2016). Beszélgetés Bózsári Józseffel, a Palóc Út Kulturális Turisztikai Klaszter Egyesület Elnökével. *Nemzeti művelődési Intézet 21. évf. 5. sz.*, 1-5.
- Hessky, R., & Iker, B. (2013). *Tanulósztár* (negyedik. kiad.). (R. Hessky, & B. Iker, szerk.) Szeged: Grimm Könyvkiadó.
- Minisztérium, K. é. (2012). *Magyar Közlöny 107.szám*. Budapest: Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó.
- Önkormányzata, S. M. (2014). *Salgótarján Megyei Jogú Város Területfejlesztési Koncepciója*. Salgótarján: Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata.
- Önkormányzata, S. M. (2015). *Salgótarján Megyei Jogú Város Integrált Területi Programja 3.0*. Salgótarján: Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata.
- Önkormányzata, S. M. (2017). *Salgótarján Megyei Jogú Város Integrált Területfejlesztési Stratégiája*. Salgótarján: Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata.
- Önkormányzata, S. M. (2021). *2030 Gazdaságfejlesztési Stratégia*. Salgótarján: Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata.
- Szendrő, 2. (dátum nélk.).

10. Internetes Források

Turizmus.com, (2011. december 19) Aktív turizmusfejlesztés a salgótarjáni helyi TDM koordinálásában Letöltés dátuma: 2024 október 28, <https://turizmus.com/cikk/archiv/aktiv-turizmusfejlesztes-a-salgotarjan-helyi-tdm-koordinalasban>

palyazat.gov, "Palóc Út" KLASZTER létrehozása - Néprajzi értékekre épülő tematikus út, turisztikai célterületté alakítása Letöltés dátuma: 2024 október 28,

<https://www.palyazat.gov.hu/eredmenyek/tamogatott-projektek/3370002>

palyazat.gov Turisztikai termékfejlesztés a Salgótarján Helyi TDM Közhasznú Egyesület működési területén Letöltés dátuma: 2024 október 28,

<https://www.palyazat.gov.hu/eredmenyek/tamogatott-projektek/6755102>

karancs-medves.info, A Novohrad-Nógrád Geopark Eresztvényi Látogatóközpontja, Letöltés dátuma: 2024 október 27.

<https://karancs-medves.info/a-novohrad-nograd-geopark-eresztvenyi-latogatokozpontja/>

11. Ábrajegyzék

1. ábra Novohard-Nógrád Geopark Eresztvényi Látogatóközpontja (forrás: https://www.nogradgeopark.eu/hu/eresztvenyi-latogatokozpont).....	15
2. ábra Nemek százalékos aránya (forrás: saját kérdőív).....	23
3. ábra Korcsoportok százalékos aránya (forrás: saját kérdőív)	24
4. ábra Lakhely típusok százalékos aránya (forrás: saját kérdőív)	24
5. ábra Vidéki helyszínek látogatottságának százalékos részaránya (forrás: saját kérdőív)	25
6. ábra Látogatókat befolyásoló tényezők százalékos részaránya (forrás: saját kérdőív) .	25
7. ábra Salgótarján- járás turisztikai programok érdekeltsége százalékos részarányban (forrás: saját kérdőív).....	26
8. ábra Salgótarján- járás turisztikai programok érdekeltsége százalékos részarányban (forrás: saját kérdőív).....	27
9. ábra Leginkább használt közlekedési eszközök a Salgótarjáni járásban százalékos részaránya (forrás: saját kérdőív).....	28
10. ábra Kézművesség és helyi közösségek támogatása utazás során (forrás: saját kérdőív)	28
11. ábra Szálláshelytípusok népszerűsége a Salgótarjáni-Járásban (forrás: saját kérdőív)	29
12. ábra Turisztikai helyszínek fenntarthatóságának megítélése százalékos részarány (forrás: saját kérdőív).....	30
13. ábra Salgótarján-járas 5 turisztikai szempontból jelentős településének ismertsége /fő (forrás: saját kérdőív).....	32
14. ábra Fejlesztést igénylő turisztikai tényezők a Salgótarjáni Járásban százalékos részarány (forrás: saját kérdőív)	33

12. Függelék

NYILATKOZAT

szakdolgozat nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: Székely Mária
A Hallgató Neptun kódja: EGXWNL
A dolgozat címe: A túrmezős és a vidékfejlesztési innovációk a Székelyföldön jelvényt
A megjelenés éve: 2024
A konzulens intézetének neve: Vidékfejlesztési és Fenntarthatósági Gazdasági Intézet
A konzulens tanszékének a neve: Fenntarthatósági Túrmezős Tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió¹ egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlant állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkori szellemi tulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem MATER Hallgatói Dolgozatok repozitóriumba. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelté után nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem MATER Hallgatói Dolgozatok repozitóriumban.

Kelt: 2024 év 11 hó 05 nap

Székely Mária
Hallgató aláírása

NYILATKOZAT

Szele Maja (hallgató Neptun azonosítója: EGXWNL) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a szakdolgozatot áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A szakdolgozatot portfóliót a záróvizsgán történő védésre javaslom / nem javaslom¹.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem

Kelt: 2024.11.05

belső konzulens

¹ A megfelelő alá húzandó.

13. Mellékletek

Az alábbiakban kerülnek feltüntetésre „Salgótarjáni-Járás turizmusa” kérdőívben feltett kérdések.

1. Milyen gyakran látogat vidéki környezetbe kikapcsolódási céllal?
 - Rendszeresen (havonta vagy gyakrabban)
 - Ritkán (évente néhányszor)
 - Nem látogatok el vidéki környezetbe
2. Mely tényezők befolyásolják Önt leginkább abban, hogy egy vidéki térséget meglátogasson? (Választhat több opciót)
 - Elérhetőség és közlekedési lehetőségek
 - Szállások elérhetősége és színvonala
 - Helyi programok és események
 - Természeti környezet és nyugalom
 - Egyéb
3. Milyen típusú programok érdeklik a legjobban a Salgótarján környéki falvakban?
 - Kirándulás és természetjárás
 - Helyi történelmi/kulturális látnivalók
 - Gasztroturizmus
 - Hagyományőrző fesztiválok
 - Egyéb
4. Rangsorolja 1-től 5-ig terjedő skálán, melyek azok a dolgok, amelyeket leginkább vonzónak talál a Salgótarjáni járás településeiben? (1. = leginkább érdekli, 5. = egyáltalán nem érdekli)
 - Természeti környezet
 - Helyi gasztronómia
 - Kulturális programok, rendezvények
 - Szállási lehetőségek és komfort
 - Sportolás
5. Mennyire tartja vonzónak a Salgótarjáni járás turisztikai kínálatát?
 - Nagyon vonzónak tartom
 - Közepesen vonzónak tartom
 - Kevésbé vonzónak tartom

- Nem ismerem a kínálatot
6. Milyen közlekedési eszközzel jutna el legszívesebben a Salgótarjáni járás településeire?
- Személygépkocsival
 - Tömegközlekedéssel
 - Biciklivel
 - Gyalog
7. Mennyire fontos Önnek a helyi közösségek, és helyi kézművesek támogatása utazása során?
- Nagyon fontos
 - Közepesen fontos
 - Nem különösebben fontos
8. Milyen szálláshelyet választana legszívesebben Salgótarján vagy környéke településein?
- Vendégház/panzió
 - Falusi szálláshely (pl. tanyasi ház)
 - Kemping
 - Szálloda
 - Egyéb (Kérjük, részletezze)
9. Mennyire tartja fejlettnak a térség turisztikai infrastruktúráját (pl. túraútvonalak, tájékoztató táblák, szálláslehetőségek)?
- Nagyon fejlettnak
 - Közepesen fejlettnak
 - Kevésbé fejlettnak
 - Egyáltalán nem fejlettnak
10. Mennyire fontos Önnek, hogy egy turisztikai helyszín fenntartható és környezetbarát módon működjön?
- Nagyon fontos
 - Közepesen fontos

- Kevésbé fontos
- Nem fontos

11. Melyik településről hallott már Ön?

- Salgótarján - Hallottam róla
- Salgótarján - Nem hallottam róla
- Somoskőújfalu - Hallottam róla
- Somoskőújfalu - Nem hallottam róla
- Eresztvény - Hallottam róla
- Eresztvény - Nem hallottam róla
- Salgóbánya - Hallottam róla
- Salgóbánya - Nem hallottam róla
- Kazár - Hallottam róla
- Kazár - Nem hallottam róla

12. Ha hallott valamelyik felsorolt településről, kérem, jelölje, hogy mit tud róla vagy milyen jellegű turisztikai látnivalóval kapcsolja össze

- Salgótarján - Természeti látnivalók (pl. túraútvonalak, kilátók)
- Salgótarján - Kulturális és történelmi helyszínek (pl. várak, múzeumok)
- Salgótarján - Helyi fesztiválok és rendezvények
- Salgótarján - Gasztronómiai élmények
- Salgótarján - Helyi kézműves termékek és vásárok
- Salgótarján - Szállás- és vendéglátási lehetőségek
- Salgótarján - Nem hallottam róla
- Somoskőújfalu - Természeti látnivalók (pl. túraútvonalak, kilátók)
- Somoskőújfalu - Kulturális és történelmi helyszínek (pl. várak, múzeumok)
- Somoskőújfalu - Helyi fesztiválok és rendezvények
- Somoskőújfalu - Gasztronómiai élmények
- Somoskőújfalu - Helyi kézműves termékek és vásárok
- Somoskőújfalu - Szállás- és vendéglátási lehetőségek
- Somoskőújfalu - Nem hallottam róla
- Eresztvény - Természeti látnivalók (pl. túraútvonalak, kilátók)
- Eresztvény - Kulturális és történelmi helyszínek (pl. várak, múzeumok)

- Eresztvény - Helyi fesztiválok és rendezvények
- Eresztvény - Gasztronómiai élmények
- Eresztvény - Helyi kézműves termékek és vásárok
- Eresztvény - Szállás- és vendéglátási lehetőségek
- Eresztvény - Nem hallottam róla
- Salgóbánya - Természeti látnivalók (pl. túraútvonalak, kilátók)
- Salgóbánya - Kulturális és történelmi helyszínek (pl. várak, múzeumok)
- Salgóbánya - Helyi fesztiválok és rendezvények
- Salgóbánya - Gasztronómiai élmények
- Salgóbánya - Helyi kézműves termékek és vásárok
- Salgóbánya - Szállás- és vendéglátási lehetőségek
- Salgóbánya - Nem hallottam róla
- Kazár - Természeti látnivalók (pl. túraútvonalak, kilátók)
- Kazár - Kulturális és történelmi helyszínek (pl. várak, múzeumok)
- Kazár - Helyi fesztiválok és rendezvények
- Kazár - Gasztronómiai élmények
- Kazár - Helyi kézműves termékek és vásárok
- Kazár - Szállás- és vendéglátási lehetőségek
- Kazár - Nem hallottam róla

13. Az alábbiak közül mely tényezők javítását tartaná fontosnak a térség turizmusának fejlesztése érdekében?" (Több válasz is választható)

- Közlekedési lehetőségek és parkolás
- Turisztikai információs táblák és iránymutatás
- Szálláshelyek és vendéglátó egységek
- Szórakozási és programlehetőségek
- Természetvédelmi területek és parkok karbantartása
- Egyéb